

LANGELAND
KOMMUNE

**Møde mellem
Udvalget for Landdistrikter og Øer og Ø-Borgmestrene**

**Torsdag den 29. juni 2023, kl. 11.00-15.00
Langeland Rådhus, Rådhusalen på 2. sal, Fredensvej 1, 5900 Rudkøbing**

Deltagere:

Susie Jessen (DD)
Kris Jensen Skriver (S)
Thomas Skriver Jensen (S)
Sara Emil Baaring (S)
Erling Bonnesen (V)
Rosa Eriksen (M)
Linda Kubasiak Johansen, udvalgssekretær
Nadia Elmhøj Pedersen, udvalgsassistent
Borgmester Tonni Hansen, Langeland Kommune
Borgmester Frank Jensen, Fanø Kommune
Borgmester Tobias Johansen, Læsø Kommune
Borgmester Marcel Meijer, Samsø Kommune
Borgmester Peter Hansted, Ærø Kommune
Kommunaldirektør Jani Hansen, Langeland Kommune
Kommunaldirektør Kurt Bennetsen, Læsø Kommune

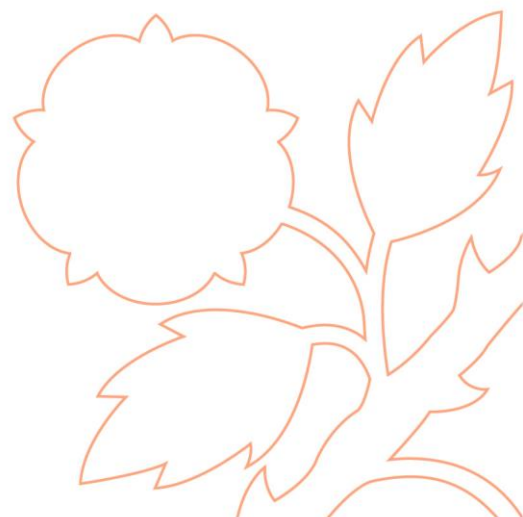
Afbud fra: Niels Flemming Hansen (KF)

Program:

- Kl. 11.00 Velkomst v/borgmester Tonni Hansen
- Kl. 11.10 Præsentationsrunde
- Kl. 11.25 Udfordringer for små ø-kommuner:
a) Udviklingsmuligheder – når størstedelen af kommunen ligger i kystbeskyttelseszonen
b) Færgedrift – Trafikal ligestilling hele året rundt
c) Systemet Teknik og Miljø – dyrere rådgiverudgifter begrænser udvikling af øerne
- Kl. 12.10 Udviklingstiltag – korte indlæg fra de fem kommuner
- Kl. 12.45 Gåtur gennem Rudkøbing
- Kl. 13.00 Frokost i Gaardhaven, Nørregade 7, 5900 Rudkøbing
- Kl. 13.45 Gåtur til Geopark Besøgscenter – Turismekontakten

- Kl. 13.55 Geopark Besøgscenter, Østergade 25, 5900 Rudkøbing
a) ØHigh5 – flere muligheder for styrket samarbejde på turisme- og erhvervsområdet
b) SHORES og Geopark
- Kl. 14.40 Afrunding og tak for i dag v/borgmester Tonni Hansen
- Kl. 14.45 Pressemøde, Geopark Besøgscenter, Østergade 25, 5900 Rudkøbing
FAA og TV2 forventes at deltage.

Velkomst kl. 11.00

Kære Alle

Vi - de 5 ø-kommune borgmestre er meget glade for, at I (Udvalget for Landdistrikter og Øer) har givet jer tid til at mødes med os i dag. Og jeg er ekstra glad for det kan blive her på Langeland. Jeg håber, at I har haft en god tur herover - og oplevede, hvordan Langeland allerede fra første møde har en positiv effekt. Når man kører over broen eller køre af fær- gen, så kommer skuldrene naturligt ned og smilet frem.

Her er masser af aktivitet og travle mennesker - men vi har altid tid til et smil og tid til at være der for hinanden for Langeland er til os alle - sammen.

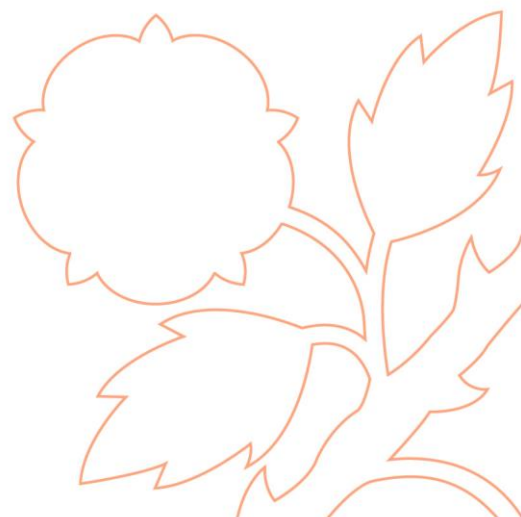
Vi håber, vi med dagens program kan give jer lidt indsigt i både nogle af de spændende ud- viklingstiltag vores øer rummer og nogen af de ønsker, vi har til at kunne løfte os selv yder- ligere, men også nogen af de udfordringer vi møder i bestræbelserne på at skabe de bedste rammer for vores indbyggere.

Vi starter med en præsentationsrunde og herefter vil vi give jer et indblik i noget af det vi er udfordret af, når vi gerne vil udvikle, når størstedelen af kommunernes areal ligger i kyst- beskyttelseszonen. Vi vil også gerne drøfte færgedrift og systemet Teknik og Miljø, som be- grænser vores udviklingsmuligheder.

Herefter vil vi 5 borgmestre fortælle lidt om, hvad der rører sig på vores øer. Og så er der frokost i Gaardhaven, en af vores dejlige små caféer og en gåtur gennem byen, så I kan opleve den stemning, der er her på Langeland.

Vi slutter i vores nyåbnede besøgscenter, hvor I skal høre lidt om det, samt ØHigh5- samarbejde og Lys i Mørket, som de 5 kommuner har udviklet i fællesskab. Geopark- samarbejde i det Sydfynske Øhav og slutteligt vores eget SHORES projekt - som i sin tid startede op med hjælp fra finansloven i 2018.

Vi 5 borgmestre håber, at I efter i dag vil tage hjem med mere vide om vores ø-kommuner og med en forståelse af, at vi er i rivende udvikling trods udfordringer og at vi knokler på at skabe en yderligere positiv udvikling og at mange ting lykkes for os.

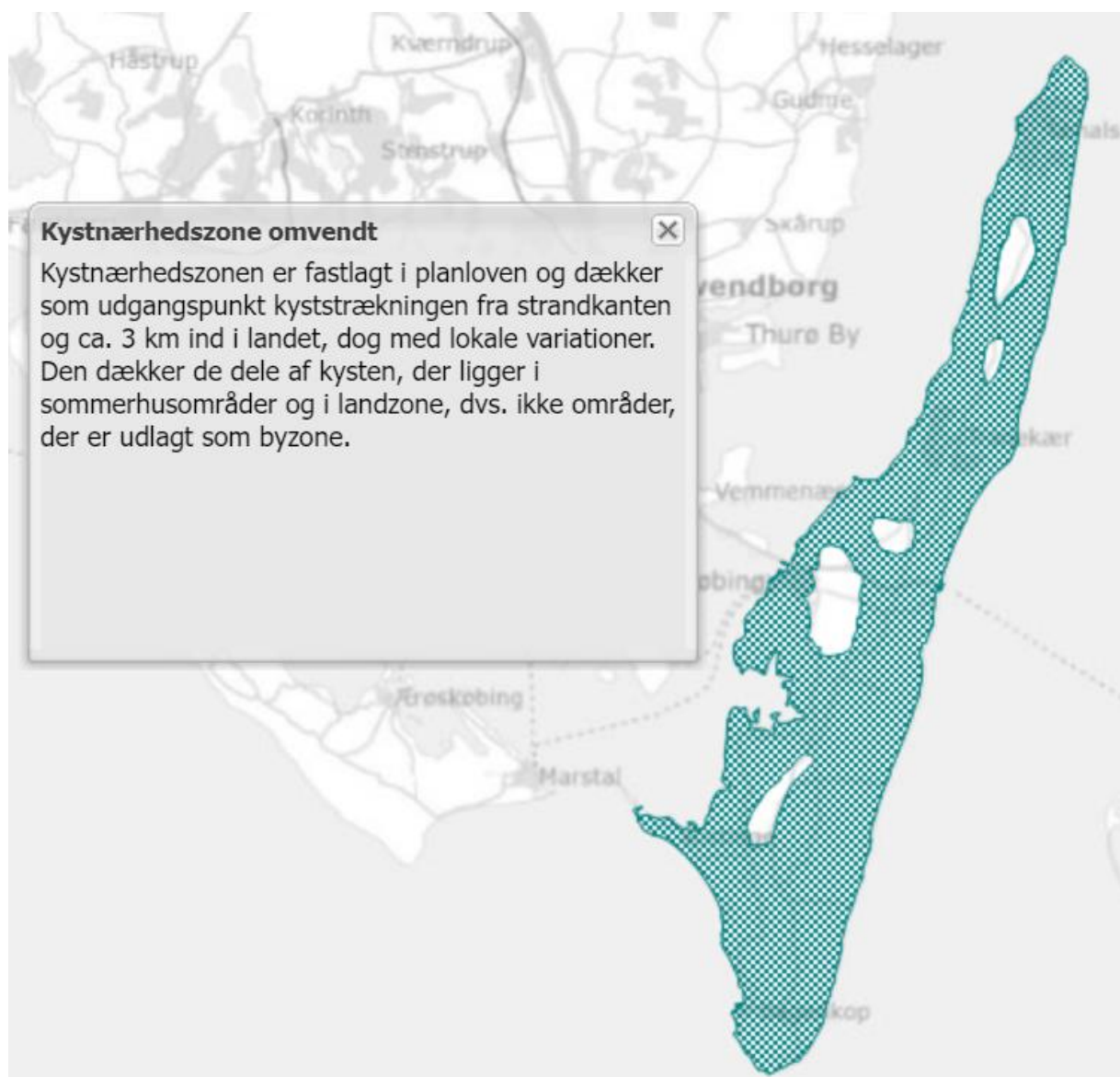
Kl. 11.10
Præsentationsrunde

Kl. 11.25:

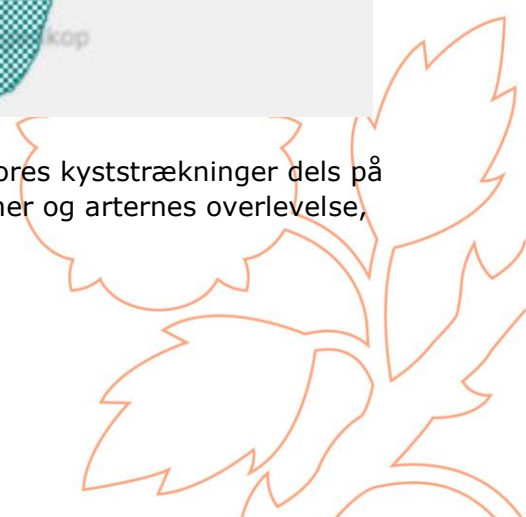
Udfordringer for ø-kommuner:

a) Udviklingsmuligheder – når størstedelen af kommunen ligger i kystbeskyttelseszone

Som det fremgår af kortbilaget er stort set hele Langeland Kommune omfattet af Planlovens Kystnærhedszone, der uden for byzonerne går fra strandkanten og ca. 3 km ind i landet.

Vi er naturligvis helt med på, at vi skal passe på og beskytte vores kyststrækninger dels på grund af vores forpligtigelser i forhold til kommende generationer og arternes overlevelse,

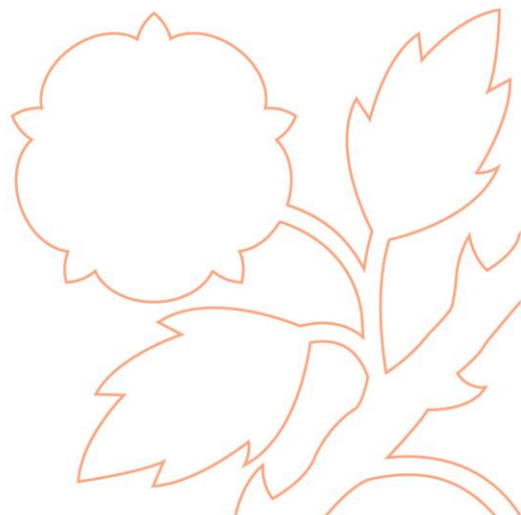
men også fordi at 80% af vores gæster i Langeland Kommune angiver naturen og kysterne som den væsentligste årsag til, at de besøger os.

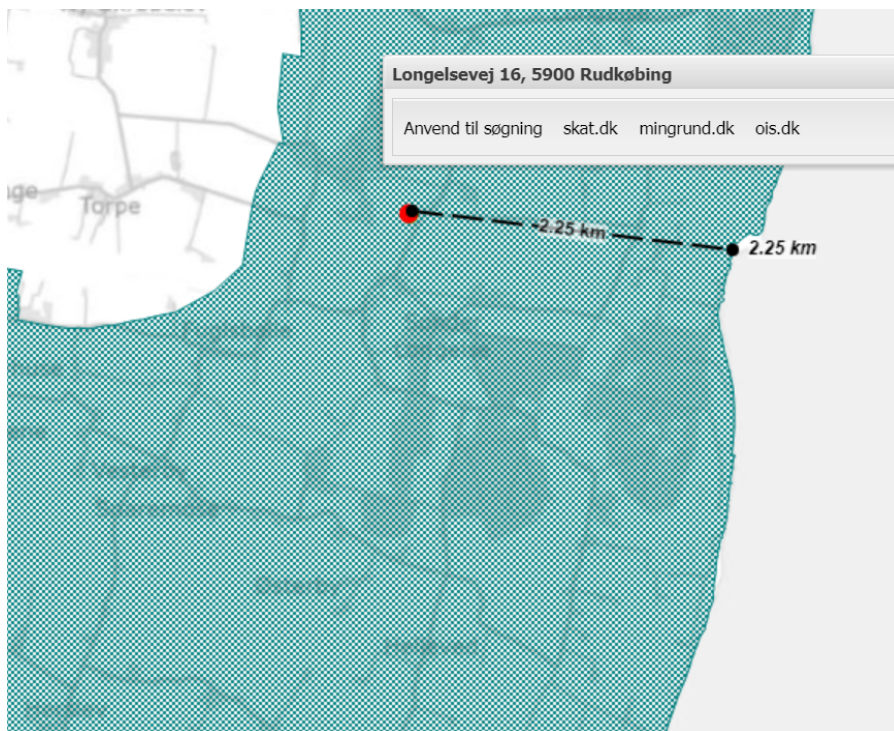
Det sætter stigende krav til udviklingen af vores kyst- og naturnære oplevelser og overnatningsmuligheder. Vi ser det derfor som afgørende, at vi har en planlov, der giver nyetablerede små og mellemstore virksomheder mulighed for at udvikle og tilbyde naturnære overnatningsmuligheder og -oplevelser. Sådanne virksomheder er afgørende for udvikling af turisme og oplevelsesøkonomi i vores lokalområde, og ikke mindst så bidrager de til erhvervsudvikling, vækst og bosætning i vores kommune.

Særligt kystbeskyttelseslinien gør det vanskeligt for disse små selvstændige virksomheder at etablere og udvikle deres forretning med naturnær overnatning og dertil knyttede oplevelser. Det stiller sig i vejen for, at vi kan udnytte potentialet i f.eks. vores SHORES-projektet, som vi har investeret i for at skabe et attraktivt udeliv til gavn for borgerne, men i særdeleshed også for at tiltrække turister og skabe vækst og omsætning for de langeland-ske virksomheder.

Langeland Kommune har lige haft et konkret tilfælde, hvor Ministeren for Landdistrikter fremsatte indsigelse mod en lokalplan vedr. anvendelse af en tidligere landsbyskole godt 2 km inden i landet til boliger, erhverv og overnatningsfaciliteter, med baggrund i at planforslaget er i strid med Udlæg inden for kystnærhedszonen til ferie-/ fritidsformål i det åbne land.

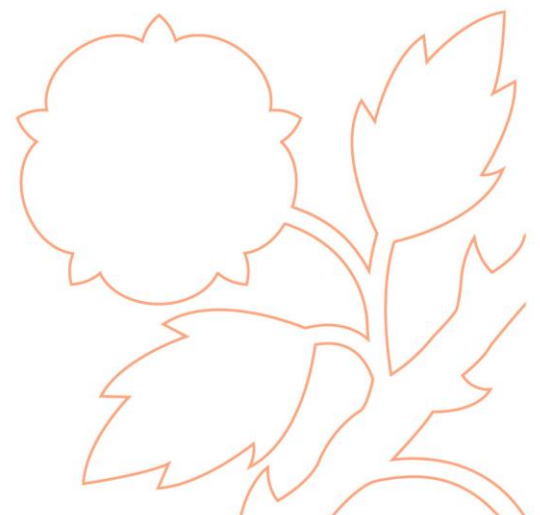
I landdistrikter har det været kutyme at man placerede landsbyskolerne imellem to eller flere landsbyer for at tilgodese alle eleverne kortest mulig afstand til skole. Derfor ligger en del nedlagte skoler i landzone og i en kommune som vores, dermed omfattet af Kystbeskyttelseslinjen, hvilket medfører er det er meget svært at ændre anvendelsen af de nedlagte skoler, hvilket vi finder rigtigt ærgerligt.

Jeg ved, at forslag til Lov om ændring af planloven netop er i høring og at Destination Fyn har fremsendt et høringssvar, hvor denne problematik indgår.

Vi håber således på, at Udvalget for Landdistrikter og Øer vil tage dette med i jeres betragtninger og give muligheder for enten dispensation eller lempelser i planloven når det vedr. ø-kommunerne, hvor stort set hele kommunen er omfattet af Kystbeskyttelseslinjen.

Kl. 12.10:

Indlæg fra Langeland (Tonni) om udviklingstiltag (kort)

Mellem Langeland Kommune og Indenrigs- og Sundhedsministeriet er der indgået en aftale om et Udviklingspartnerskab. Udviklingspartnerskabet understøtter en flerårig indsats i kommunen inden for bl.a. erhvervsudvikling, turisme, bæredygtighed og kystudvikling.

Det drejer sig om:

- Udvikling af lokale kulturelle og naturmæssige attraktiviteter med henblik på at understøtte turisme, erhverv og tilflytning. Det er Langelands Museum, Geopark og SHORES.
- Markedsføring af Langeland og fremme af turismen, herunder at skabe en fælles platform til formidling samt udvide sæsonen – gøre turismeerhvervet mere bæredygtigt.
- Udvikling af opgaveløsningen på ældreområdet, herunder Velfærdsaftalen.

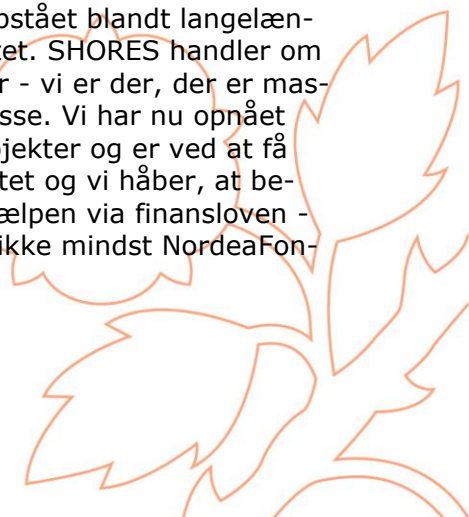
Her på Langeland har vi gang i rigtig mange forskellige udviklingstiltag. De fleste er drevet i tæt samarbejde med øens mange engagerede frivillige og virksomheder, ligesom finansieringen i høj grad kommer fra fonde og private, da vi - som I ved - er en velfungerende kommune der er underfinansieret. Med et smil kan jeg sige, at flere fonde fx Nordea Fonden m.fl. har større anlægsprojekter i kommunen end kommunens eget anlægsbudget.

Vi har fokus på at skabe flere attraktive byggegrunde til nye borgere. For første gang i mands minde har Langeland oplevet befolkningsfremgang i 2022 - og den trend vil vi gerne holde fast i. Vi har kunne se faldende liggetider for huse og stigende priser.

Som I nok ved har et blomstrende og stigende turismeerhverv og en levende handelsby, men vi har faktisk også en lang række produktionsvirksomheder, som I med garanti kender - men nok ikke ved er fra Langeland: Dencam - der producere dele til vindmøller, STM Vinduer, Geveko - der laver vejstriber og 22.000 andre produkter til eksport verden over - og Ø-pølser (Stryhns) m.fl. Så det er vigtigt, der fortsat er fokus på alt fra lånemuligheder, kørselsfradrag og transport for produktionsvirksomheder også i landdistrikterne - for vi har dem.

Vi har længe haft ønsker om at få en branding strategi for Langeland - men har ikke haft de økonomiske muligheder herfor. Men engagerede borgere, deltidslangelændere og virksomheder var enige og vi har i fællesskab fået finansieret og skabt brandingstrategien "Langeland til os alle - sammen", som også har affødt en privat forening "Langeland Sammen", som er tænkt til at samle midler ind og bidrage med udvikling og markedsføring - fx har de allerede planlagt et større cykelløb.

I kommunen er vores største udviklingsindsats SHORES. Det er opstået blandt langelændere og i 2018 fik vi 5 mio. kr. fra finansloven til at forfølge projektet. SHORES handler om at udvikle Langeland til at være Øhavets hotspot for vandaktiviteter - vi er der, der er masser af aktiviteter, men vi mangler faciliteterne til at støtte op om disse. Vi har nu opnået den nødvendige fondsstøtte til at igangsætte 5 konkrete anlægsprojekter og er ved at få indhentet de sidste tilladelser til byggerierne fra bl.a. Kystdirektoratet og vi håber, at begynde at bygge i starten af 2024. Det havde ikke lykkedes uden hjælpen via finansloven - og senere de flotte fondsdonationer fra LOA, A.P. Møller Mærsk og ikke mindst NordeaFon-

den. Samtidig har vi fået fondsmidler til at lave aktiviteter, der bl.a. omhandler formidling med fokus på benyttelse og beskyttelse. Ligesom vi har igangsat SvØMs, hvor alle skolerne - offentlige og private - nu har indført havssvømning og udviklet undervisningsmateriale, som skolesvømning. Det er utrolig populært hos børnene - og forældrene - og så er det bæredygtigt. Det vil I høre med om senere.

I februar har de i Bagenkop afholdt vinterbadefestival, der nåede omtale helt i det internationale livsstilsmagasin Vogue.

Vi har sammen med de 3 andre sydfynske kommuner - Ærø, Svendborg og Faaborg-Midtfyn dannet Geopark - Det Sydfynske Øhav - og er midt i en certificeringsproces og håber i 2024 at blive UNESCO-certificeret. Formålet er at have fokus på natur- og kulturarv, at udvikle bæredygtige samfund og erhverv. Det er et enormt konstruktivt og frugtbart samarbejde vi har i de 4 kommuner, hvor vi gør brug af hinandens styrker.

ØHigh5-samarbejdet, som I også vil høre meget mere om senere, har givet os nye muligheder. Vi har i den grad fokus på at udvide turistsæsonen og her har den fælles event Lys i Mørket den første weekend i november været med til at få vores lokale aktører til at se muligheder i november weekender. Vi vandt faktisk Fyns Amts Avis' første kulturpris for netop den event.

Vores museum især Koldkrigsmuseet Langelandsfortet er et af Fyns mest besøgte museer. Det er dog sparsomt med statsstøtten og lige nu forsøger vi at finde fondsmidler til at få renoveret museet og løftet det - vi har en drøm at løftet museet ved at lave en samtidsparallel, hvor vi spejler den kolde krig med den nuværende situation med krig i Ukraine. Men det vil kræve velvillige fonde. Fortet har 25.000 årlige gæster.

Udviklingen af opgaveløsningen på ældreområdet, herunder Velfærdsaftalen er også et fokusområde. I forhold til Velfærdsaftalen omhandler det bl.a. prøvehandlinger vedr. bedre organisering, mindre/smartere dokumentation og forenklet visitation.

Vi er i en svær situation, da vi arbejder med væsentlige reduktioner, tværfaglige teams, ny organisering og Velfærdsaftalen på samme tid. Organisationen er ændret fra 1. juni 2023, så der er fortsat lang vej.

Men vi er godt i gang.

KI. 13.55: Jane Jegind deltager og fortæller om nedenstående to punkter

Geopark Besøgscenter, Østergade 25, 5900 Rudkøbing

- a) ØHigh5 - flere muligheder for styrket samarbejde på turisme- og erhvervsområdet
- b) **SHORES** og Geopark

KI. 14.40:

Tak for i dag og opsamling/afrundning.

